

Выходзіць
з 20 снежня
1945 года

НАСТАЎНІЦКАЯ

ВЫДААННЕ АСВЕТНІКАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 29(5360)
Чацвер,
7 сакавіка
2002 года

Дарагія жанчыны!

Сардэчна віншую вас з надыходзячым святам. У гэтыя веснавыя сакавіцкія дні хочацца пажадаць вам добрага настрою, шчасця, пяшчоты і спагадлівасці ад блізкіх і дарагіх людзей.

Вялікае дзякуй за вашу плённую працу. Вы запальваеце і несяце нязгасны агонь ведаў. Асоба настаўніцы, выхавальцы – гэта талент і мудрасць, прыгажосць і цар-пенне. Ад цеплыні вашых сэрцаў, прафесіяналізму залежыць, кім стане ў дарослым самастойным жыцці выхаванец дзіцячага садка, сённяшні школьнік, узмажнелы юнак, які адчыніў дзверы вучылішча, каледжа, універсітэта.

Перакананы, што будучыня краіны ў значнай ступені залежыць ад вас, дарагія настаўніцы. Менавіта вы сваёй нурывым ласцю, энергічнасцю і адданасцю ў працы ладуеце дабрабыт беларускага народа.

Са святам вас, дарагія жанчыны! з надыходам вясны!

З віншаваннем

Міністр адукацыі Рэспублікі Беларусь
П.БРЫГАДЗІН.

Дэпутаты – члены Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу горада і сардэчна віншуюць усіх жанчын – чытачоў "Наставніцкай газеты", а таксама ўсіх працаўніц на ніве адукацыі з надыходзячым самым прыгожым святам года – Днём жанчын 8 Сакавіка. У гэты прыгожы вясновы дзень выказваем глыбокае і шчырае павагу ўдзячнасці за плён вашай стваральнай працы, скіраванай на выхаванне і навуцнае падрастанне пакаленняў, на развіццё і ўдасканаленне адукацыі на Беларусі. Жадаем усім вам добрага здароўя, бадзёрага настрою, шчасця ў жыцці, дабрабыту, новых творчых поспехаў і здобиткаў.

І.КАТЛЯРОЎ, старшыня Камісіі.

Аб узнагароджанні работнікаў сістэмы адукацыі

За шматгадовую добрасумленную працу ў сістэме адукацыі і ў сувязі з Міжнародным жаночым днём аб'явіць падзяку з выдачай аднаразовай грашовай прэміі ў памеры двух мінімальных зароботных плат кожнаму наступным работнікам сістэмы адукацыі:

Па Брэсцкай вобласці:
АЛЕКСАНДРА Людміла Івануна – дырэктару Палішанскай сярэдняй школы Камянецкага раёна
КЛІМОВІЧ Галіне Антонаўне – майстру вытворчага навування сталінскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 164 сельскагаспадарчай вытворчасці
КОЗЯК Наталлі Аркадзеўне – галоўнаму спецыялісту аддзела адукацыі Брэсцкага гарвыканкама
НАЗАРЭВІЧ Галіне Канстанцінаўне – намесніку дырэктара па вучэбнай рабоце сярэдняй школы № 2 Кобяна
НЕСІЦКАВА Тамары Іосіфаўне – выкладчыку рускай літаратуры Баранавіцкага дзяржаўнага вышэйшага педагагічнага каледжа
САЗОНАВА Ганне Васільеўне – настаўніку матэматыкі сярэдняй школы № 24 Брэста
ФЕЛЬКІНА Вользе Антонаўне – прарэктару па вучэбна-метадычнай рабоце Установы адукацыі "Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С.Пушкіна"
ЯКІМОВІЧ Валерыя Мікалаеўне – загадчыку дашкольнай установы № 4 Драгічын
ЯНУКЕВІЧ Валерыя Уладзіміраўне – настаўніку беларускай мовы і літаратуры ліцэя Баранавіч
Па Віцебскай вобласці:
ПІШЧЕВІЧ Людміла Уладзіміраўне – настаўніку пачатковых класаў багусьўскай сярэдняй школы № 1 Сяньнікава раёна
БРОУЧАНКА Таццяна Васільеўне – вядучаю спецыялістку сектара па ахове дзяцінства ўпраўлення адукацыі Віцебскага аблвыканкама, старшынёй Віцебскага абласнога аддзялення Беларускага дзяржаўнага фонду
ГВОЗДЗЕВА Ларысе Уладзіміраўне – дырэктару Талачынскага дома дзіцячай і юнацкай творчасці
ГІНЬКО Вользе Дамітрыеўне – намесніку дырэктара па вучэбнай рабоце Празароцкай сярэдняй школы Глыбоцкага раёна
ЖУРАўСКАЯ Яўгенія Аркадзеўне – загадчыку Цэнтра развіцця дзіцяці Наваполацка
КАЗАРНУСКАЯ Галіне Васільеўне – дакаментацыі тэхналагічнага факультэта Установы адукацыі "Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт", кандыдату тэхнічных навук, дацэнт
КАНАРЭВІЧ Людміла Алексееўне – настаўніку хіміі сярэдняй школы № 37 Віцебска
ЛУШАКОВА Марыя Афанасьеўне – майстру вытворчага навування Аршанскага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 39 перапрацоўчай прамысловасці
ХАЦЬКО Яўгенія Сігізмундаўне – загадчыку дзіцячага сада № 22 Палацка
Па Гомельскай вобласці:
АНЦІМОНІК Ніне Андрэеўне – настаўніку матэматыкі Чаплінскай сярэдняй школы Лоеўскага раёна
БАРАВІЧ Клаўдзія Яўгенаўне – сацыяльна-му педагогу сярэдняй школы № 7 Гомеля
ВАМБРЫКАВА Валерыя Мікалаеўне – настаўніку пачатковых класаў сярэдняй школы № 11 Мазыра
ГАРОШКА Зінаіда Аляксандраўне – настаўніку біялогіі Пакальніцкай сярэдняй школы Лоеўскага раёна
НІКІЦЕНКА Генадзьеў Юр'еўне – педагогу-псіхологу Кругавецка-Калінінскай сярэдняй школы Добрушскага раёна
САМУСЭВА Алена Васільеўне – выхавальцаю дзіцячых садкаў № 13 Рагачова
ЧАРВУХІНА Людміла Георгіеўне – настаўніку дэфекталагічна-адукацыйнага дапаможнага школы № 4
ЧАРНЕВІЧ Святлана Канстанцінаўне – выкладчыку гісторыі светлагагорскага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага вучылішча №50 хімікаў
Па Гродзенскай вобласці:
АБРАМОВІЧ Зой Антонаўне – выкладчыку хіміі Установы адукацыі "Слонімскае дзяржаўнае прафесійна-тэхнічнае вучылішча № 129 тэкстыльнага прадукцыі"
АДЭГАВА Аля Мікалаеўне – настаўніку хіміі сярэдняй школы №6 Смаргоні
АНІСЬКЕВІЧ Анеце Васільеўне – настаўніку рускай мовы і літаратуры Міжэўскай сярэдняй школы Слонімскага раёна
БАБРОЎНІК Лілія Івануна – намесніку начальніка вучэбнага аддзела Установы адукацыі "Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы"
ГАНЬКО Тамары Міхайлаўне – на-

стаўніку пачатковых класаў сярэдняй школы № 1 Свіслач імя К.Каліноўскага
КРУПА Наталлі Федараўне – настаўніку рускай мовы і літаратуры Бердзўскай сярэдняй школы Лідскага раёна
ПАЛУЯН Лілія Хамілаўне – настаўніку хіміі сярэдняй школы № 3 Навагрудка
СВЯРТОК Ірыне Антонаўне – намесніку дырэктара па вучэбнай рабоце Струбінскай сярэдняй школы Мастоўскага раёна
ЧАРВКОВА Таццяна Андрэеўне – загадчыку аддзела адукацыі адміністрацыі Ленінскага раёна Гродна
Па Мінскай вобласці:
ВАРАБ'ЕВА Ірыне Мікалаеўне – майстру вытворчага навування магілёўскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 18
ІВАНОВА Алена Міхайлаўне – настаўніку рытмікі Мясціслаўскай школы-інтэрната для глухих дзяцей
ІРТАВА Лідзія Пракоф'еўне – намесніку дырэктара па вучэбна-выхаваўчай рабоце Касцюковіцкай школы-інтэрната для дзяцей-сірот
КАСЦЯН Ніне Федараўне – дырэктару Бабруйскага вышэйшага прафесійнага вучылішча бытавога аслугоўвання насельніцтва
КОТАВА Ніне Уладзіміраўне – настаўніку географіі магілёўскага абласнога ліцэя № 4
НАЗАРЭВІЧ Алена Аляксандраўне – загадчыку кафедры тэхналогіі хлебапрадуктаў Установы адукацыі "Магілёўскі дзяржаўны тэхналагічны інстытут"
ПАТРОВІЧ Надзея Мікалаеўне – настаўніку біялогіі сярэдняй школы № 2 Горак
САХОНЕНКА Валерыя Івануна – настаўніку матэматыкі Верейскай сярэдняй школы Чаркаўскага раёна
ТАТАРАВА Валерыя Міхайлаўне – настаўніку рускай мовы і літаратуры гімназіі № 1 Магілёва
Па гораду Мінску:
БАБІЧ Тамары Міхайлаўне – дырэктару гімназіі-каледжа № 24
БУРДЫКА Тамары Арсенеўне – дырэктару сярэдняй школы № 4
ІВАНУЦЕНКА Ірыне Сцяпанаўне – настаўніку біялогіі сярэдняй школы № 52
КАБАКОВІЧ Алена Іосіфаўне – дырэктару гімназіі № 10
КОХАН Зінаіда Івануна – настаўніку фізікі гімназіі № 14
ПАБАРАЎСКАЯ Святлана Сцяпанаўне – дырэктару сярэдняй школы № 38
ХАХІЛОВА Зой Антонаўне – спецыялісту аддзела адукацыі адміністрацыі Савецкага раёна Мінска
ШАМКУЦ Таццяна Іосіфаўне – выканаўчай абавязкі галоўнага бухгалтара Установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт"
Па Мінскай вобласці:
АПАНАСЭВІЧ Лідзія Мікалаеўне – настаўніку фізікі Установы "Сярэдняя агульнаадукацыйная школа мастацтваў" Маладзечна
АСТАШОНАК Таццяна Аляксееўне – галоўнаму інспектару па кадрах ўпраўлення адукацыі Мінскага аблвыканкама
АФОНСКАЯ Алена Віктараўне – намесніку дырэктара па вучэбна-вытворчай рабоце барысавскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 121 машынабудавання
ГАРДЗЕЙЧЫК Наталлі Віктараўне – арганізатару аддзела адукацыі Клецкага раённа-канкама
ДЗЬЯЧЭНКА Любові Юр'еўне – намесніку дырэктара па вучэбна-выхаваўчай рабоце Станькаўскай школы-інтэрната для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апеки бацькоў Дзяржынскага раёна
ЕРМАЛІНСКАЯ Ганне Казіміраўне – загадчыку аддзела адукацыі Салігорскага гарвыканкама
КІЗЕВІЧ Тамары Івануна – настаўніку географіі Старасавіцкай сярэдняй школы Стаўбцоўскага раёна
ПАУШТА Таццяна Сцяпанаўне – выхавальцаю Занарэцкага дзіцячага сада Мядзельскага раёна
СВІРДАВА Вользе Аркадзеўне – настаўніку беларускай мовы і літаратуры Ляднянскай сярэдняй школы Слуцкага раёна
2. Выплату грашовай прэміі правесці ў межах сродкаў, прадугледжаных на змяшчэнне работнікаў устаноў.

Міністр П.БРЫГАДЗІН.

Яна прыгожая. Артыстычная, маладая, энергічная, эрудзіраваная, вальявая і мэтаймкная... Яшчэ хвіліку назад з яе вуснаў сыходзілі гру-вастыя канструкцыі нямецкага сінтаксісу – яна праводзіла свой чарговы, але, як заўсёды, поўны розных педагагічных хітрыкаў, урок нямецкай мовы. А цяпер – угледзецца – на краёчках тых самых вуснаў сціхнула ўсміхаюцца сакавік. Вясна. Свята. Яна шчаслівая? Паўна, так.

Заўтра – Свята. Але пасляўтра – ізноў будзень. Ізноў школа, урокі, дзеці, нямецкая мова... З ба-лю – ізноў на карабель. У да-лёкае, цяжкае плаванне...

Як жа часта мы любім паўтараць асабіста з нагоды святаў, непадлеглыя аспрэч-ванню метафары кшталту: "Школа – родны дом", "Кож-ны ўрок – свята", "Чужыя дзеці – свае дзеці". Як жа ча-ста ў гучна мы гаворым пра пакліканасць настаўніцкай прафесіі і лёсу і як дзіўна мне было пачуць з першых вуснаў, акурат ад нашай гераіні – на-стаўніцы нямецкай мовы сталінскай гімназіі № 7 Алены Анатольеўны Мацкевіч, што няма насамрэч аніякае пакліканасці, што нікога нікуды не кіча, а прыходзяць самі: ты насустрач лёсу, лёс – насустрач табе. Нечакана. Проста так. Раптоўна. "Вы-падкова", і калі ўжо сустрака-юцца, далей крочыць разам. Бо ішч асобна нематчыма. Бо "акцыянаўлішча" метафары: школа насамрэч становіцца домам, урокі – святам, вучні – дзецімі... Добрымі ці дрэн-нымі, але – тваімі. Гэтакая вось "пакліканасць" – хутчэй вучняў, тых жывых, канкрэт-ных "прыручаных" табою (згодна Сант-Экзюперы), а не нейкага там прывіднага лё-су...

У гэтым сэнсе Алена Ана-тольеўна сапраўды не ўмеа адмаўляць усім тым, хто яе гэта часта "кіча".

Не змагла яна адмовіць 7-й гімназіі, калі ў цыкл прадме-таў, абавязковых для выву-чэння, ўваходзіла ў якасці другой замежнай мовы ня-мецкая. Без праграм і без па-дручнікаў, літаральна на го-

лым месцы ўзялася яна за працу. Сама выпрацавала праграму, па якой вось ужо некалькі гадоў навукаюцца ўсе гімназісты, пачынаючы з шостага класа. А між іншым, і падручнікаў, і цэнтралізава-ных праграм па вывучэнні другой замежнай не з'явілася ў да гэтага часу...

Не змагла яна адмовіць і тады, калі 7-ю гімназію "ставілі" на эксперымент – на-вучанне па праектнай метады-цы. Як жа тут спатрэбіліся і кемлівасць, і творчая фантазія, а найперш – выключнае вало-данне нямецкай, на ўзроўні аўтэнтычнай мовы!

Не змагла яна адмовіць і калегам, што, заўважыўшы ў ёй прыродны артыстызм, па-чалі ўпрошваць Алену Анато-льеўну падтрымаць добры імідж роднай гімназіі і паўдзельнічаць у гарадскім конкурсе "Наставнік года – 2001". Доўга думала-вагала-юцца, а ў тым часам ужо ўся гімназія пэўна ведала: не, не здарыцца перад гэтай ад-казнасцю маладая апантаная "немка", выступіць дый яшчэ як выступіць! Быццам у вяду глядзелі: ганаровае чацвёр-тае месца заняла Алена Ана-тольеўна ў мінулым годзе.

Не змагла яна адмовіць і сваім вучням, асабіста най-любимейшаму 11 "Б", з якім разам і праходзіла ўсё жорсткае выпрабаванні на-стаўніцкага конкурсу. Выслу-хаць, параіць, дапамагчы адно аднаму – гэта рэчы ўжо на-стоўны натуральны і бес-спрэчны ў Алены Анато-льеўны і яе адзіна-ціццельскай, наколькі бис-прыроднай і факт, што Алена Анатольеўна – іх настаўніца, а яны – яе вучні.

А тут яшчэ па ўмовах конкурсу траба было прадставіць такі праект, дзе тэарэтычныя за-думкі павінны ўвасабляцца на практыцы і быць апрабаваны ў вучэбна-выхаваўчым працэсе. Іх пісьмовае абгрунтаванне складала 7–10 дру-жаваных аркушаў. Даважам, так бы мовіць, да асноўнай работы з'яўляецца схематычны да-даток. У ім выкладзены аналіз вынікаў і на-вацыйнай дзейнасці, дзе адначасна ўзровень паспяховасці, працаўладкавання навуцнаў устаноў, кола сацыяльных партнёраў, кваліфікацыйная структура персаналу, а та-каса вучэбная план і праграмы.

Для Святланы Патрыіны напісаць гэты праект – гэта тое ж, што асанаваць палову свайго жыццявага шляху. Таму, махліва, зрабіць гэта было і цяжка, і адначасова цікава.

А нўжо не так, калі 20 гадоў жыццё адным жыццём з навуцнаў устаноў, і ўся нава-цыйная дзейнасць разварочваецца пры тваім непасрэдным удзеле! Возьмем тыя ж спецы-яльныя групы, па рабоце з якімі былі напісаны першы праект. Назва яго – "Арганізацыйна-метадычнае забеспячэнне вучэбна-выха-ваўчага працэсу па навуцным развіццям". А іх, як вядома, прыбывае з кожным годам! Адначасна неабходнасць такога гран-таўскага праекта, дзе выкладзены карысны вопыт, менавіта і падштурхнула Святлану Па-трыіну да новай даследчай дзейнасці. Прабле-ма, якой прысвечаны яе другі праект, быў на-роджана самім жыццём. Абараніць сённяш-няга выпускніка ад яго віхор могуць толькі інтэграваныя прафесіі. Работа пад назвай "Рэцэптарыяныя структуры адзінак кваліфіка-цыі па галоўнай ўмове сацыяльнай абароны падлетка" поўнаасця прысвечана значнаму інтэграванню прафесій, шацка-ва-зальчыцца сацыяльнымі работнік. Іх "завезлі" ў адзіны блок яшчэ ў 1997 годзе. Доўга праца-валі ў эксперыментальным рэжыме, бо спы-таць парадзі, як праводзіць вучэбна-выха-ваўчы працэс, не было ў каго. Цяпер работнік ПТВ № 11 ў гэтым пытанні – сапраўдны асы-Чытайце новы праект Максімовіч і вы зной-дзеце шмат карыснай інфармацыі.

А Святлана Патрыіна не супраць даверы-цца і астралагам. Дый як тут не паверыць, калі яе гараскоп прароччыя шчаслівы педагагічны лёс.

Не думала яна, што ўсё спраўдзіцца. Калі паступала ў 11-е вучылішча на прадзвіжчы-ца, нават і ўвясці не магла, што толькі з гэтай устаноў будзе звязана яе працоўнае жыццё. Менавіта педагагічнае. Спазнаваць прафесію педагога ёй давялося доўгі час на пасадзе майстра вытворчага навування і выкладчыка. Таму яе жыццёвае выснова "любі дзяцей – і яны адкажуць табе любоўю" правярена ўжо гадамі. Відзец, нездарма буюе кветкамі кабінет Святланы Патрыіны ў дзень свята.

А сама яна рытуе свой букет... з грантаў. Выношае задумкі новага праекта. А чаму б і не, калі ў педагога ёсць што сказаць калегам.

Пакліканая

Не змагла яна адмовіць і сябе ў тым жа часе павінна захоўвацца і суб-ардынацыя. "Якім чынам да-сягаеце ўзаемазвязання з вучнямі?" – "Проста стаю на сябе на іх месца. Бо на ўлас-ным вопыце (па вучобе ў МДЛУ) добра ведаю, як цяж-ка, калі чына непаздзіць твай выкладчык". "Як змянілася

вашае жыццё пасля конкурсу "Наставнік года"? – "Ды ніяк. Толькі дзеші камуць, што яшчэ больш папулярна стала".

Хай жа і лёс ніколі не ад-мовіць гэтакім настаўнікам, як Алена Анатольеўна Мацкевіч. Незаменимым. Пакліканым.

Мікола ЧЭМЕР.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

Букет з... грантаў

Ёсць чаго так шчасліва ўсміхацца Святлане Патрыіне Максімовіч. І не толькі з нагоды 8 Сакавіка. Намесніку дырэктара па вучэбна-вытворчай рабоце мінскага прафэзвучылішча № 11 атрымаў яшчэ адзін, ужо другі па ліку, грант за інавацыйную дзей-насць у сталінскай прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Хто не ведае пра такую псімію Мінскага гарвыканкама, да месца будзе патлумачыць, што яна ў даволі значным памеры выдзяляе-ца штогод лепшым педагогам-аватарам.

Выйграць грант мае магчымасць і любая прафэзвучылішча сталіцы. Але, прада, шчасцям у гэтым далёка не ўсім. Кампетэнт-ная камісія вельмі скрупулёзна вызнае кожную падазненую на конкурс работу.

Святлана Патрыіна шануе як яна сцяв-рдае, ужо два гады запар. Але, інашэнне, шан-цаванне тут і пры чым. Творчычу дапамогу не траба раскаваць, што значыць напісаць пра-ект па вучэбнай дзейнасці таго маштабу і аб'ёму. А не творчым – дык угуліць: інакш як тытанічнай працай гэта і не называе.

Святлана Патрыіна, як і любы педагог, ад-чувае сябе больш практыкам, чым тэарэты-кам. І таму зразумела, як цяжка ёй было аб-гульняць свой асабісты вопыт і творчыча за-быткі лекцыі вучылішча, дзе яна працуе.

Навіны Ствараецца Нацыянальная школа аўтараў падручнікаў

У навукова-метадычным цэнтры вучэбнай кнігі і сродкаў навування зацікаўленасць Прэзідэнта нашай краіны падручнікамі ўспры-маюць як увагу кіраўніка дзяржавы да працы людзей, якія гэты падручнік ствараюць. Факт сведчыць таксама пра агромністае знач-чэнне нацыянальнай вучэбнай кнігі для самой будучыні Рэспублікі Беларусь. У красавіку плануецца сустрэча А.Р.Лукашэнка з аўтарамі падручнікаў.

Выставы новых вучэбна-метадычных комплексаў у Цэнтры вучэбнай кнігі і сродкаў навування сталі ўжо традыцыйнымі. 5 са-кавіка там жа прайшло прадстаўленне падручнікаў і дапаможнікаў па чатырох школьных прадметах – гісторыі, географіі, біялогіі, хіміі. Усяго на выставе раз-мяшчалася звыш 600 экспа-натаў, у ліку іх, акрамя 146 вучэбна-метадычных ком-плексаў, – распрацоўкі на-стаўнікау-творцаў з рэгі-наў па прадметнай тэматы-цы, даслааны абласнымі інстытутамі павышэння кваліфікацыі настаўнікаў.

Іх удзел у выставе раз-мяшчалася звыш 600 экспа-натаў, у ліку іх, акрамя 146 вучэбна-метадычных ком-плексаў, – распрацоўкі на-стаўнікау-творцаў з рэгі-наў па прадметнай тэматы-цы, даслааны абласнымі інстытутамі павышэння кваліфікацыі настаўнікаў. Іх удзел у выставе – невы-падковы. Маркуецца, што аўтары лепшых такіх рас-працовак у далейшым мо-гуць стаць саўтарамі па-дручнікаў.

На адкрыцці выставы слова было прадстаўлена складальнікам вучэбнай літаратуры па гэтых чаты-рох школьных дыс-цыплінах. Навукоўцы га-варылі-прыгадалі, у якіх некампартных умовах і ў якіх кароткіх тэрмінах (за тры-чатыры месяцы!) ім даводзілася пісаць па-дручнік. Але яны ўсё ж вы-казвалі надзею, што іх самаададана праца будзе годна ацэнена. Яны на-рмальна ўспрымаюць кры-

тыку ў свой адрас: нацыя-нальная школа аўтараў падручнікаў толькі скла-даецца, таму нельга жорст-ка ўспрымаць першыя "спробы пярэ". Наву-коўцы не супраць кры-тыкі, але яны жадалі б, каб яна мела стваральную сілу.

Упершыню ў рэдакца-ванні вучэбнай кнігі пры-маюць удзел яго непасрэ-дныя спажываўцы – настаўнікі і дзеці. Да іх заўваг аўтары стараюцца прыслухоўва-цца, разам шукаюць шляхі ўдасканалення.

Падчас выступленняў прагучалі таксама прапа-ны наконт павышэння якасці падручніка, а хімікі, апраду ж пасля цырымоніі адкрыцця выставы, селі за "круглы стол" на перагаво-ры па далейшым удаскана-ленні сваіх вучэбна-мета-дычных комплексаў.

Аналізіруючы нацыя-нальнымі падручнікамі па гісторыі, географіі, біялогіі, хіміі можна наведваць Цэнтр вучэбнай кнігі і срод-каў навування да 15 са-кавіка. Там жа экспаную-цца дзве пастаянныя выста-вы – "Буквары народаў све-ту" і "Падручнікі пачатко-вай школы".

Святлана КІРСАНОВА.

Аля КЛЮЙКО.

Фота Мікалая БУДЧАНКА.

Наступны нумар "Наставніцкай газеты" выйдзе ў аўтарак, 12 сакавіка.

Імя ў педагогіцы

Самая мудрая мама

Кажуць, што тэатр пачынаецца з вешалкі. А з чаго пачынаецца школа? Давайце паспрабуем паразважаць... Магчыма, школа пачынаецца са светлых і ўтульных школьных класаў, дзе можна ўбачыць кветкі і фатаграфіі ўсміхнёных дзяцей, стэлажы з падручнікамі і томікамі любімых вершаў настаўнікаў...

А можа, школа пачынаецца са спартыўных залаў, дзе з давадзенай змайцаваць вучні і педагогі, дзе можна выпрабаваць свае фізічныя магчымасці на знаках і катэдрах катэдраў і трэнажорах... Не, напэўна, школа пачынаецца з цёплай, чыстай і светлай школьнай сталойкі, дзе кабэ чакаюць, дзе стараюцца накарміць так, што пасля гэтага вучэня не здаецца цяжкім, бясконым, надаркунным і шорым... Усе гэта мае падставы. Але, відаць, усё-такі школа пачынаецца з педагогаў, якіх у мінскім навукова-лінгвістычным комплексе "Гімназія-каледж №24" больш чым 120 чалавек. Малады і паспелы, усё яны — адзінае цэлае. Слытае ў вучняў, якіх усе самі вяртаюць у гімназію педагогамі: "Чаму вы тут? Чаму хочаце працаваць у школе, у якой вы вучыліся? Няхай не надкучыла?" "Не, — адказваюць яны. — Дома і сцены дапамагаюць". Так кажучы ўсе: дзеці і дарослыя, бацькі і настаўнікі. Школа — гэта дом. Дом, у якім ніхто не бывае абдзелены ўвагі і ласкай.

но імгненне, і недарэмна.

Тамара Міхайлаўна кіруе вялікім калектывам, і гэта ў яе таксама выдатна атрымліваецца. Бо даўня не кожнаму удаецца кіраваць устаноўкай амаль дваццаці гадоў. А яна змела! Чаму? Таму, што яна любіць людзей, якія працуюць побач з ёй. Таму, што яна заўсёды ў творчым пошуку. Калектыву, які яна ўзначальвае, не стаць на месцы: нетрадыцыйныя формы педагогічнага навага, выдавецтва дзейнасці навукальнай устаноў, творчыя семінары, справядлівыя дыялогі перад бацькамі, свабоды думкі і палёт думкі — усё гэта дзякуючы яе нястомным клопам. Пра ўсё не раскажаш, гэта трэба бачыць.

А яшчэ Тамара Міхайлаўна Бабіч — вялікая сімпатычная жанчына і самая разумная, самая мудрая мама. І, напэўна, невядаючы яе дачка выбрала для сваёй дзейнасці педагогічную нішу.

Дык з чаго ж пачынаецца школа?

Яна пачынаецца з чалавека, які круціць цяжкі махаў машыны пад назвай "школа" ўжо дзесяцігоддзямі гадоў. Гэта дырэктар гімназіі-каледжа №24 Тамара Міхайлаўна Бабіч. Не, так нельга гаварыць — дырэктар. Гэтае слова строгае, сухое і невыразнае. Тамара Міхайлаўна яно мала характарызуе. Яна — Чалавек з вялікай літарой, добры і уважлівы, спагадны і класіфікаваны. Яна ўмеў адчуваць боль і радасць сваіх вучняў, боль і радасць педагогічнага калектыву, памятае праблемы кожнага: у некага хварэе дзіця, і трэба адлучыць калегу, камусьці неабходна прафесійная педагогічная кансультацыя. І воль усе акрылены настаўнік выходзіць з яе кабінета.

Тамара Міхайлаўна — цудоўны настаўнік. Яна любіць свой прафесійны гвардыю, і таму геаграфію добра ведае, і любіць яе вучні. Тамара Міхайлаўна ўвесь час у пошуку. Хоча даведацца пра нешта новае ў арганізацыі вучэбнай дзейнасці — ідзі да яе на ўрок, і час прайдзе як ад-

НА ЗДЫМКУ: Тамара Міхайлаўна Бабіч.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

Пра бізнес-вумен, "экстрэмалак" і залатую сярэдзіну...

Лічыцца, што выкладчыцы не да твару задзірлівыя, яркія, самавітыя туалеты. Маўляў, гэта адцягвае увагу слухачоў ад тых звестак, якія яна паведамляе. Але, прабачце, гэта ўсё роўна што сказаць: выкладчыцы належыць выглядаць так, каб не выдзяляцца з інтэр'еру. Размова ж ідзе не аб каміютэры, які прызначаны "выдаваць" інфармацыю, а пра жывога чалавека, тым больш — пра жанчыну!

Так ці інакш, на занятках менавіта яна ў цэнтры ўвагі, а цікаўныя студэнты і займаюцца што падлікам: колькі ў яе прысценкаў на абедзвюх руках, колькі разоў за лекцыю ўсміхнулася, колькі лішніх "кіло" хавае сукенка... Дык, можа, лепей прыцягваць позірк добрым густам і ўраўнаважанасцю, чым неахайнасцю ды безгустоўнасцю?

І ўсё ж цікава, што на самай справе мяркуюць студэнты (яны, думам, найбольш назіральныя) на кантэнт звестак іх выкладчыцы. Якімі б яны хацелі іх бачыць? Вось некаторыя з тых высказванняў, якія я пачуў падчас свайго міні-апытання.

Аня Шагоўка, першы курс, журфак БДУ: Я заўсёды зяртаю ўвагу на знешні выгляд выкладчыцы, таму што па знешнасці, я лічу, можна ўгадаць характар чалавека. Вочы выпраменьваюць добрыя і злыя эмоцыі, голас спакійны, на ўсё ўсміхаецца — такая жанчына будзе вельмі прыемнай на ўзаемадзеянне, карэктнай і тактоўнай.

Стыль адукацыі — гэта правая індывідуальнасць. Мне б спадабалася "залатая сярэдзіна" — каб не закатаў строгі і пры гэтым няжыцкі, сціплы і ў той жа час небысклерны. Ну і, вядома, калі ў параду твар і прычоска — гэта любому спадабаецца.

Аляксандра, журфак БДУ: Першым знаёмствам выкладчыцы вабіць манеры паводзін, спакійнай паходкай, прамірнай жэстыкуляцыяй, нежыцкім тварам. Унікае падзвіжне, што дырэктар гэтага ўніверсітэта. На турална, шмат прыемнай, калі выкладчыца апранута з густам, крыху бліжэй да той моды, якую прымае сама моладзь. Аднак можа — гэта, на маю думку, справа другародная. А вось на першае месца я паставіла б акуртасць. Таму што выкладчыца, у пэўным сэнсе, — прыклад для студэнтаў.

Вольга, чацвёрты курс, МДУ: Яшчэ на першым курсе маю сімпатыю выклікалі выкладчыцы, якія манеры апранання і стылем паводзін некалькіх перамаглі моладзь. Але цяпер я лічу, што гэта ні пры чым. На мой погляд, выкладчыца БНУ павінна выглядаць салідна і строга. У яе гардэробе абавязкова павінна быць некалькі класічных універсальных дараж рэчаў, якія можа быць б камбінаваць.

Для кожнага ўзросту — сваё адзенне. Дыкмыс — гэта не вельмі здарова для выкладчыцы. А спадніца вышэй калена на сталой жанчыне (як спосаб "сціпнута" дзесяткі лішніх гадоў) у мяне, да прыкладу, выклікае непрыязнасць.

Юлія Якоў, другі курс, Вышэйшая школа турызму, БДУ: Калі мая старэйшая сястра пайшла працаваць у школу, яна адразу абме-

Апытанне правёў Аляксандр АНДРЫЯНАЎ.

Вучні — малюнькі настаўнікі (3 дырэктарскага дзённіка)

Настаўнікі пачатковых класаў у педагогічным калектыве на асаблівым рахунку. Спраўды, хіба не яны сустракаюць на парозе школы маленькіх вучняў, каб увесці іх у храм навукі, расчыніць дзверы ў Сусвет? Ніхто з нас не абмінуў таго пароза, а і шлі мы пад уважлівым поглядам іх, настаўнікаў-пачаткоўцаў, нашых першых, а таму любімых, незбыўных. Іх іх складзены вершы, песні. Пачаткоўцы — падмурак школы. Схіляем галовы ў павазе перад Настаўніцай напярэдадні Свята жанчын за яе штодзённую працу.

Настаўнікі-пачаткоўцы — мая слабасць. Свой паўвекавы школьны шлях прайшоў сумесна і побач з імі, бо сам пачынаў у першыя міны пасляваеннага года пачаткоўцам, праз тры гады быў прызначаны вучэням. Называю некаторыя прозвішчы маіх любімых педагогаў-жанчын: гэта мая першая настаўніца Клаўдзія Васільеўна Пятранка — яшчэ жыў вё — жыхарка Брагінскага раёна, перасяленка, і настаўніца "Малодзёна" — Ірына Івануна Місюма і Ніна Сцяпануна Вышукіна, Ірына Івануна Гаскюва, Любоў Андрэеўна Ермачова, Людміла Казіміраўна Радзівіл, Алена Сямёнаўна Боган-Ліс, Вера Калінаўна Скірпіч і многія іншыя.

Аповед — пра адну з іх: пра Алену Сямёнаўну Ліс.

Кожны год, напярэдадні свята Перамогі, нас, ветэраннаў вайны, запрашаюць у школы на гутаркі. Сустрачэ гэта — памятная падзея: для вучняў, бо бачыць былых удзельнікаў вайны, і для нас, што глядзім на сваіх прадаўжальнікаў жыцця. Мы, як звычайна, усё памянаем, раскажам пра тую гадку ліхалецтва, а дзеці даюць канцэртны, уручаюць кветкі, доўга свая выбары і запрашаюць наведваць урокі. Гэта апошнім часам новае, а для мяне, былага дырэктара, асабліва прыемнае, і заўсёды іду да настаўнікаў пачатковых класаў, а часцей — на ўрок Алены Сямёнаўны Боган-Ліс. І невядома: яна са сваім класам пачынала "першы крок" на новай тэхналогіі з яе галоўнай праблемнай садружнасцю школы і сям'і ў справе асабаснага выхавання вучня-дзіцяці.

Урок літаратуры ў 4 "Е" класе. Настаўніца аб'яўляе тэму: "Нас лета ў новай далі вядзе". Верш пазта Г.Бурдзіна "У паходзе". Затым яна знаёміць дзяцей з планам урока, яго мэтай...

Не буду пераказваць далейшага, але асобныя моманты, якія яскрава характарызуюць Алену Сямёнаўну, адначасна. Яе дзіві ў працы — уважлівасць матэрыялу з сучаснасцю, з жыццём: вучыцца ў жыцці — вучыцца для жыцця... Успомнім, сябры, — гаворыць настаўніца, — дзе мы з вамі ў мінулыя гады вандравалі? Дзе было асабліва цікава? Што запаміналіся? Адаказ — самая розныя: у лесе, на Нарачы, ля вогнішча...

— А не цяжка? Былі ж і іншыя ўрокі.

За ўсіх адказала дзяўчынка, лідэр класа: "Калі што робіш з ахвотай, дык не цяжка". І мы гэты "Набарок", наш падручнік, чыталі, перачыталі, а вершы ўсе напаміналі завушчылі — так цікава, і цяпер можна болей пагуляць, на стадыён збегам. Клас з Аленай загідаўся. Ёй і дазволілі "раскажаць ад сябе" верш "У паход", які яна з пачуццём прадэкламавала — неадрама з паэтычнай класі!

Затым была актыўная праца па зместу, зчыталі прыгожыя, вобразныя вершы. — Усё гэта мы з вамі бачылі, але не заўсёды ўспрымалі, — гаворыць настаўніца. — Пазт дапамагае нам глыбей зразумець і палюбіць нашу родную прыроду, бы "дзіўную казку", па-новаму адчуць "замалёваныя вонкае лета", думкаў зямлю...

Дык як вы павінны раскажваць верш? — пытае Алена Сямёнаўна. Кожны з вучняў узяў у руку, каб выказаць сваё меркаванне.

— Паслухайме Глеба, — прамавіла настаўніца. — Я думаю, — пачаў ён, — што пазт спачатку радасна втпе прыход лета, таму гэтае месца трэба чытаць уніз, нахатым, потым, калі будзем любіваць мясціны роднага краю, чытаем з павагай і гонарам. Закончым верш спакійна, задумана, быццам ужо збіраемся ў паход. Верш мне спадабаўся, а калі чытаў яго дома, дык мой дзядзь нават праслязюся, што ждзец прайшоў, а ён такім свой край нават не ўяўляў.

Заданне на дом было незвычайным: знайсці адзін-два вершыкі пра лета і наогул пра прыроду, а хто здолее, той можа сам спрабаваць напісаць верш або зрабіць замалёўку.

Я ведаў настаўнікаў-пачаткоўцаў, вучні які мелі такі почырк, што немагчыма было адрозніць. Але ёсць яшчэ почырк у паводзінах, адносна да працы, да чалавека. Гэта вядома, і невядома, што на настаўніка часта мяркуюць па вучняў: флегматычны-настаўнік — яго вучні спакійныя, ураўнаважаныя, у сангвінічнай халерыка — наадварот. Сістэма працы, чалавечасць — таксама ўрок, бо ён настаўляе, вядзе наперад, а не толькі вучыць. Словам, вучні класа — як бы малюнькі настаўнікі...

Нарэшце, дзеці засабыліся дадому, выходзілі ў задуманні, запрашалі яшчэ наведваць. Калі за апошнім зачынілі дзверы, Алена Сямёнаўна толькі ўсміхнулася і сказала: "Мой загад дзецям такі: аб тым, што ў школе даваецца, раскажвайце дома — няхай бацькі і дзяды ведаюць, чым жыве школа".

У кабінете Алены Сямёнаўны я бываў дзесяткі разоў. І заўсёды

завушчвалі штосьці новае. Зараз на сваё ад аконі і на падаконіках вазоны кветак, але — незвычайныя, леквак: лімон, герань, бягонія, нават кітайская руха — каб не прыжываліся розныя бактэрыі.

У класе ўтульна, сцены прыгожыя і з густам афарбаваны. Вокны і дошка заштораваны механічна — усё зроблена з дапамогай членаў сям'і і бацькамі вучняў.

І нечакана ўспомніў, як звыш трыццаці шасці гадоў назад у кабінет дырэктара завіталі дзяўчына ў матроскай форме і падала накіраванне на пасадку настаўніцы. Камплектаванне ў той час закончылася, і заставаўся толькі месца п'янерахатай.

— Можна і п'янерахатай, — адказаў загідаўся.

А праз нейкі час на бацькоўскім сходзе быў дадзены першы канцэрт самадзейнасці, школы вызначылася і песнямі, і музыкай. І тандым, ды так, што стала пераможца ў горадзе і выйшла на абласную арбіту. У канцы навуальнага года з вобласці прыйшло запатрабаванне даць тэрмінова характарыстыку на старошую п'янерахату. Даў ад душы, як таго і заслужыла яна. І на сваю бяду, бо атрымаў загад "камадзіраваць" Алену Сямёнаўну ў міжнародны летнік "Архтэ" — на чылы год.

Вярталася яна з вялікай радасцю і заявіла, быццам жартам, імі ўсюр'ез: "Хопіць п'янерахатай! Давайце клас, бо п'янерак браць замуж хлопцы не спяшаюцца". Клас яна атрымала.

Пасля заняткаў мы частуемся гарбатай і вядзем гутарку пра тэхналогію "Першы крок".

Даўно хацелася выказацца, і няхай гэта будзе сёння, — пачала Алена Сямёнаўна. — Садружнасць школы з сям'яй была і раней: планавалася мерапрыемства, праводзіліся сходы бацькоў, нават канферэнцыі, але гэта адбывалася стыхійна. Загэс садружнасць узвел у ранг дзяржаўнасці, што павысіла адказнасць бацькоў. Аб гэтым многа гавораць, пішуць, спрабуюцца.

Сам я, вядома, змянілася: памаладзела, змянілася. Змяніліся і выхавальныя функцыі членаў сям'і. Тут я вылучаю тры тыпы. Першы, калі бацька і маці — паміж імі ўзаемамеркаванне, павага — гэта нармальна. Другі — ужо маці, бацька і даламога адной з баб, а трэці — самы ненадзейны, калі кіруе выхаваннем бабуля, затым маці, а бацька на розных прычынах ад выхавання адхілены, словам, яго ігнаруюць.

Першы сход праява з баб, лямі. Прышлі ўсе, некаторыя з сіброўкамі і дзядзі на пару. "Хто вы? — пытаюся ў іх. — І якая ваша роля ў выхаванні ўнукаў?"

Адна выказалася: "Нашы ўнукі — нашы турботы".

— А дзе іх бацькі? Калі яны —

Пісьмо вучня Эрудзіраваныя чамучкі

Я вучуся ў гімназіі №1 імя Францыска Скарыны Мінска. Мне здаецца, што лепшай за мяне школа не можа быць ніхай і што працуючы ў ёй самыя уважлівыя, самыя таленавітыя настаўнікі, якія кожны дзень аддаюць часцінку сваёй душы нам, вучням.

У канцы трэцяга класа некалькі членаў клуба (у тым ліку і я) упершыню прымалі ўдзел у школьнай навукова-практычнай канферэнцыі старшакласнікаў! І ўсім нечаканна для мяне мае выступленне на тэму "Эвалюцыя зорак" атрымала высокую ацэнку — першае месца сярод вучняў 8-11 класаў. Я памятаю, якая цікаўнасць была ў зале, а якой цікавасцю слухалі мяне старшакласнікі.

Заняткі ў клубе на-

валіся і былі рады адчуць яе добраазначанае, уважлівае стаўленне да нас.

Удзел у рабоце клуба многае даў і мне самому. Я даведаўся шмат новага і атрымаў магчымасць ставяцца з равеннікам, якія, як і я, захапляюцца навукай. Мне было вельмі прыемна (зразумела, гэта і вялікая адказнасць), што мяне ведаюць не толькі мае аднакласнікі, але і самыя малодшыя вучні гімназіі, і выкладчыкі старшых класаў.

На пасяджэннях клуба часта праводзіцца эксперыментальная работа, ставяцца фізічныя і хімічныя доследы. А вопыт з "Вулканізмам", які цяпер стаў сваёасаблівым сімвалам клуба! Думкі ў галаве творчага маленькага чалавека віруюць гэтак жа, як і вулканізм. Законы пабудовы Сусвету, праблемы чорных дзірач, загадкі жывой і нежывой прыроды, невыдуманчальныя правы чалавечай псіхікі — усё цікавіць маленькіх чамучак.

Ці не таму так чакаюць дзеці чацвер, калі можна правярць свае веда, паведаць у сябе, узяцца на прыступку вышэй у сваім развіцці?

Тамара Уладзіміраўна першая пазнаёміла нас, яшчэ толькі другакласнікаў, з невялікай цікавай і разнастайным светам навукі. Мы праводзілі віктарыны, інтэлектуальныя гульні, рытуальныя паведамленні пра цікавыя з'явы жывой і нежывой прыроды.

Мы раслі, і наш клуб стаў разам з намі. Нашы пытанні становіліся ўсё больш складанымі, даклады — больш сур'ёзнымі і

Сімвалам нашага клуба была вучоная савя, якая сёлета перайшла да новых уладальнікаў — малюнькіх першакласнікаў. Я ўпэўнены, што клуб будзе існаваць вельмі доўга і ніколі не перастане выходзіць з разумных, цікавых вучняў, сапраўдных эрудытаў. І я перакананы, што многія ўдзельнікі нашага клуба зоймуць у хуткім часе прызавыя месцы на алімпіадах.

Максім СОНЦАЎ, вучань 5 "В" класа гімназіі №1 Мінска.

НА ЗДЫМКУ: Тамара Уладзіміраўна Кайданік са сваімі вучнямі.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

Беларускі Дзяржаўны ўніверсітэт аб'яўляе аб правядзенні папярэдніх платных экзаменаў для паступаючых у БДУ ў 2002 годзе

Мэтай правядзення папярэдніх платных экзаменаў з'яўляецца прадстаўленне ўсім абітурыентам магчымасці азнаёміцца з паступаючымі ў БДУ ўступных экзаменаў на матэматыцы (п'ямова), па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне), па беларускай мове або рускай мове і літаратуры (сачыненне) і ўзроўню прад'яўляемых на іх патрабаванняў, ацаніць узровень сваёй асабістай падрыхтоўкі для ўдзелу ў конкурсных уступных выпрабаваннях.

Папярэднія платныя экзамены праводзяцца прыёмнай камісіяй БДУ ў поўнай адпаведнасці з нарматыўнымі дакументамі па арганізацыі і правядзенні ўступных выпрабаванняў.

Па выніках папярэдніх экзаменаў выступаюцца адзнакі, якія падаюцца абітурыентам могуць быць залічаны ў якасці экзаменацыйных адзнак пры паступленні ў 2002 годзе ў БДУ на тры спецыяльнасці, дзе такія экзамены прадугледжаны "Парадкам прыёму".

Папярэднія экзамены праводзяцца: па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па матэматыцы (п'ямова), па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

па беларускай мове або рускай мове (п'ямовае тэсціраванне), па беларускай мове і літаратуры або рускай мове і літаратуры (сачыненне) — у памеры 70000 рублёў (для абітурыентаў, якія пастаянна пражываюць у сельскіх населеных пунктах, — у памеры 50000 рублёў);

"Сёння я мастак, і мне падабаецца ім быць"

A black and white photograph of a large, irregularly shaped pond or lake. The water is calm, reflecting the sky. The shoreline is lined with dense trees and vegetation. In the background, a line of houses or buildings is visible under a cloudy sky.

ча. — І акварэль узяла на сябе частку майго смутку, — успамінае Я.Кулікова. — Яна такая няулоўная, як мае жыццё. Трэба з'явіцца гэту фарбу. Ніколі не ведаш, што напішаў. Поўная імпрэвізацыя. Мне падабаецца празрыстаць акварэлі, яе лёгкасць. Як гэта здарылася? Аднойчы пад Новы год пайшла я ў Віцебскі камбінат мастацтваў і сустралася з ма-

Побавляю у свече чуднога. Стала легка і приємна. Як хороша, що існують на землі талановиті люди, здольні приносить щастя і спокійне ніччю. "У Ваших роботах – патизмів для адування радості, чотирьох квіток, цвітіння, універсальна непауторнась нава-кольного свету, стимул да життя... (З книги відомця).

Гэта не має слову. Але я з імі цапкам згодна. А вы маеце магчымыя самі пераказані у іх істучнасці. Выстаўка акварэляў Яўгені Куліковай будзе працягваць у іх істучнасці, істучнасці істучнасці істучнасці істучнасці істучнасці. Хочаце убачыць чуд? Прайдзіце. Прайдзіце.

НА ЗДЫМКАХ: Яўгенія
Кулікова: "Нотабенз".

100

Некалькі гадоў назад сярэдняя школа №2 горада Белаэзерска набыла статус гімназіі. Мабыць, невыпадкова менавіта гэтай школе была прадстаўлена такая магчымасць. Тут працую таленавітыя калектывы аднадумцаў-настаўнікаў, які паспяхова вырашае задачы па рэалізацыі рэформы школы. У гэтай навукальнай установе знайшлі сваё месца гімназічныя, профільныя і ліцэйскія класы, якія заспячваюць навучанне дзяцей з улікам іх індывідуальных здольнасцей і магчымасцей.

фесійних, ад-
даний справе наву-
чення і вихаван-
ня молодзі жан-
чыны-наста-
ўниці: імкнецца
выхавашь адука-
ваную, гуманную
асобу, падрыхта-
ваную да самарэ-
алізацыі ў скла-
даных умовах
сучаснага жыц-

Так, больш як 25 гадоў працуе ў гімназіі настаўніца Вольга Рыгоруна Левашэвіч. Зараз яна выкладае матэматыку. Гэта чалавек, улюблены ў свой прадмет. Кожны год вучні Вольгі Рыгоруны займаюць прызавыя месцы на раённых алімпіадах па матэматыцы і годна прадстаўляюць гімназію на алімпіадах у вобласці.

У пачатковых класах праходзіць вярбаванню мадэль сістэмы школьна-сямейнага выхавання "Арыенцір". Па гэтай мадэлі працуюць настаўніцы Вадзіміна Сцяпанавна Спяўніца і Таццяна Іванеўна

Калегі разом абм'яркоують організацію гімназичних калектуйних творчих справ і заохочують батьку примаху у їх

Напередодні світлага, радісного Дня 8 Саванки хочащо про нашу педагогічну газету повинні знаєть усіх жандич-педагогів! Бєлазєрскэй гімназіі са свєтлєм, пєжєдєдє їм нєтєхнєннє ї прєцєм, вєдлєкє пєвєтє ї лєвєбє дє дєцєм, рєдєсцє ї жєцєм.

НА ЗДЫМКАХ: на-
стаўніца матэматыкі
вышэйшай катэгорыі Вольга
Рыгораўна Левашэвіч з пе-
раможцам абласной алім-
пιάды па матэматыцы, уч-
нем 8 "Б" класа Андрэем
Быком; дырэктар музея, на-
стаўніца гісторыі Святлана
Аляксееўна Дземідовіч і
учні-экскурсаводы.

Фота аўтара.

г.Белаазёрск
Браскай вобласці

"Дзён адчыненых дзвярэй"

Прийёмная комісія

Фотарэпартаж

Ружы 3... бульбы

А на выстаўку сабраліся і навучэнцы, і майстры вытворчага навучання мінскага вучылішча № 38 перапрацоўнай прамысловасці.

Ала КЛЮЙКО.

НА ЗДЫМКАХ: майстри виворочага навучання фарміруюць букеты з агародніны. Адзін з іх ужо ўпрыгожвае святочны стол.

Правила приема в Лицей БГУ (2002 г.)

В Лицей БГУ принимаются учащиеся, проживающие на территории Беларуси и закончившие в текущем году 9 классов общеобразовательной школы для продолжения обучения в 10 – 11 классах по следующим специальностям: физика, математика, химия, химия и биология, русская и белорусская филология, история и обществоведение. Набор в лицей происходит путем проведения **общего вступительного экзамена** (письменный тест) по предметам **русский язык, белорусский язык, математика, физика, химия, биология, история, обществоведение** (по выбору).

Порядок проведения экзаменов:
Общеобразовательный тест проводится перед экзаменами. Тест оценивается зачет/незачет. Абитуриенты, получившие незачет, не допускаются к сдаче экзаменов. По окончании экзамена на экзаменационном листе указывается результат экзамена.

Перечень экзаменов по специальностям:

- Физика:** физика (письменно), математика (письменно), физика (устно с письменным заданием);
- Математика:** математика (письменно), физика (письменно), математика (устно);
- Химия:** химия (письменно), математика (письменно), химия (устно);
- Химия-Биология:** химия (письменно), математика (письменно), биология (устно с письм. заданием).

русская и белорусская филология: русский язык (дистант), белорусский язык и литература (письменный тест), русская литература (устно);

история и обществоведение: всемирная история

Докumente принимаются с 13 мая по 10 июня 2002г. Для участия в экзаменах необходимы следующие документы:

Без вступительных экзаменов в Лицей принимаются:

- победители Республиканской олимпиады по следующим предметам:
 - в математический класс – по математике (дипломы I, II, III степеней); по информатике (дипломы I степени);

- в **филологический класс** - по языку (дипломы I, II степени);
 - в **химический класс** - по химии (дипломы I, II степени);
 - в **химико-биологический класс** - по химии и биологии (дипломы I степени);
 - в **филологический класс** - по русскому или белорусскому языку (дипломы I, II степени);
 - в **исторический класс** - по истории (дипломы I степени).

Олимпиада "Абитуриент Лицея БГУ-2002"
Учебно-образовательное учреждение "Лицей БГУ"
проводит олимпиады по следующим дисциплинам:

белорусский язык, русский язык, математика, физика, химия.

Победители олимпиады "Абитуриент Лицея БГУ-2002" имеют право зачисления в 10 класс лицея БГУ без вступительных экзаменов на соответствующие специальности. В олимпиадах могут принимать участие учащиеся 9-х классов средних школ.

Предмет	Дата, время, I тур	Участникам необходимо иметь при себе: справку из школы, с наклеенной фотографии, заверенную школьной печатью, о том, что предьявитель является учащимся 9-го класса; ручку, тетрадь (12 листов), 5000 рублей (ограниченный взнос).
Белорусский язык	7 апреля, 10.00	

Русский язык	7 апреля, 10.00
Химия	14 апреля, 10.00
Математика	21 апреля, 10.00

Физика	12 мая, 10.00	необходимо указать предмет, фамилию, имя, город, номер школы.
Первый тур олимпиады по всем предметам будет проводиться в здании химического факультета БГУ по		Прём заявок по телефону или в письменной форме прекращается за 1 день до проведения 1 тура.
